

Korijenjani se dopisati na Makiju. Preporučena je pisma, a gledati itd. Makija po običaju čimku il jo odgovara. Isto tako je na prilovi. Novci se tajku postavljaju na putnicima (zasegane postice) na administrativnu "Nadre Sloge". Ime prezime i najbolji putnik valja tečno omnici.

Komu Net nadodje na vremenu, neka te javi odpravnosti u obvezni pismu, za koje se ne plaže Makina, nika se izvane napisati: "Reklamacija".

Glas iz pokrajine posilje skupštine „Edinstvo“.

(Kome.)

Naseljenjem Talijana iz Talije u istarske gradiće, potalijanila je i Mljetacka Istra, ali mnogo manje u mnogo većem razdoblju nego li Austrija u mnogo kraćem razdoblju, u niti podpunom stoljeću, od propasti mljetacke republike, od godine 1797., osobito u posljednjih desetstoljećih.

Ona bila je još Istra pretežno hrvatska, i takova ju je smatralo svjet, i vladari. Napoleon I. pridružio ju je bio svjetski „iliirskom“ kraljestvu. Franjo I., kao cesar austrijski, dao je žrdati molitveni knjižicu „za poboljni put u Istru hrvatskog jezika“, smatrajući da je daleko istarsko pučanstvo hrvatskim u toliko, da je pučanstvo druge narodnosti pred njim izčezlo.

Još godine 1848. smatrali su i javni c. kr. činovnici Istru hrvatskom zemljom, i proglašivali ju javno takovom, i nadovezivali kao naravnu posledicu tomu, da je istarsko pučanstvo, kao hrvatsko, vjerno i Njegovom Veličanstvu svojemu cesaru i kralju, i da će znati i htjeti obraniti Istru; za se i za vladara proti potplepam, došle one odkupne mrežne.

Dakle još godine 1848. bježala Istra, i po samih c. kr. činovnicima, hrvatska zemlja, a danas se svaki dan čine i čita, da je to „provincija italiana“, u kojoj Hrvati vred nikakvih prava nemaju.

Što kaže statistika.

Istra nije još doista talijanska pokrajina, ali kako u posljednjih desetstoljećih talijanstvo napreduje, kako se Istra potalijanjuje, to nam kaže statistika 88. godina, pre pojedinih narodnosti u Istri godine 1857. i 1890.

I „Piccolo“ navadja brojeve Hrvata i Slovenaca godine 1857. i g. 1890., i veli, da ih bježala u Istri sa Tratom godine 1857. 112.000, a god. 1890. 300.000. „Piccolo“ ili iz neznanstva ili znače da laže, laže krapno gleda jednoga i drugoga broja.

Godine 1857. bilo je u samoj Istri okruglo 150.000 Hrvata, i preko 30.000 Slovenaca, dakle obojih 180.000; i to bez Trsta s okolicom; godine 1890. nabrojilo se je obojih u Istri 184.000, dakle samo za 4000 više nego li 33 godine prije toga. Na prvi mali nebi to bilo tako nepovoljno. Al velja pomisliti, da se je u tom istom razdoblju broj pučanstva Istre mnogo povećao, i da se je to povećanje dogodilo skoro izključivo u prilog Talijanom. Njih se je nabrojilo godine 1857. 55.000, godine 1890. 118.000. Oni su se, i 33 godine više nego podvostricili. Njih bježale 1857. malo više od jedne petine cijelog stanovništva Istre, a godine 1890. približno više od jedne trećine. To je „Piccolo“ mudro zastupio.

Velja također primetnuti, da se Talijani nisu pomnožili sami sobom, nego da se njihovo pomoženje imo pripisati poglavljaju tomu, što se je Hrvata potalijanilo. To nam kaže među ostalim mnoga mesta, koja bježala pred par desetstoljeća godine čisto hrvatska, a u kojih se sada bavi talijanstvom; to nam pokazuju imena danas mnogih Talijana.

A to se nije dogodilo većom izobrazenošću Talijana, jer među Talijani Istre ne bježale u obće izobrazbenosti, kako prave nešta ni danas. Potalijanjanje istarskoga pučanstva ima svoj izvor u tom, što se je nekoliko istarskih ljudi učilo u Italiji, i tamo napoljio talijanskoga duha, što su ti ljudi počeli širiti talijansku ideju, vratiti se u svoju rodnu zemlju, što su zavladali istarskom pokrajinom i istarskim občinama, dok je Hrvata nit Slovenaca Istre ne bježale, zahvalio ih narodnosti, te što tim ljudem nisu zvali ili htjeli stati na put

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom rastu male stvari, a noseoga sve pokvari. Mar. pos.

vladini organi, pače što su se što dalje to jache prilagodjavali težnjem onih ljudi i priedili svaki slobođenjači pokretaj Hrvata i Slovenceva, kad su se novi vediti poteci, kao što to i danas u pojnoj mjeri čine. Hrvati i Slovenci, rodjeni u Istri, ljubeći svoju zemlju i svoj rod, su agitatori, docim su Talijaniz u Talije domaćini, draga braća itd.

Kad bi bile c. kr. školske oblasti u ovo poslijednji 30—40 godina ustrojile razmjerne toliko pručnih škola za Hrvate i Slovence Istre, kako su jih ustrojili za Talijane; kad bi bile državna oblast ustrojila hrvatski gimnaziji u Istri za Hrvate, a slovenski recimo u Trstu za latarske i tršćanske Slovence, kao što je ustrojila talijanski za Talijane; kad bi bile c. kr. oblasti rabilu u svojih uredih takohrvatski i slovenski jezik, kako su talijanaci; kad bi bile c. kr. oblasti onolikò učilište za podignutju poljoprivrede, obrta i trgovine kod Hrvata i Slovenaca, koliko su kod Talijana; kad bi se u obće bile c. kr. oblasti poprinorela za dučevni razvoj i tjelesno blagostanje Hrvata i Slovenaca, kao što su se za ond Talijana; kad bi bile jednakojerni prema jednim i drugim postupale, onda se Hrvati i Slovenci Istre nebi za stalno bili potalijanivani.

Neka dadi c. kr. oblasti i danas Hrvat u Slovenec razmjerne onolikò, koliko imaju Talijani; neka nadomjestje, neka zanemarile; neka se uredi školsko na temelju materinskog jezika učenika; neka se čitovtori, ravnnopravnost jezikovna u uredih i u svim javnom življenu; neka se uzgoji svedenike, učitelje, činovnike, da budu mogli i htjeli obdrži s hrvatskim i slovenskim narodom hrvatski ili slovenski i da budu za taj narod srca imali; neka se namakne sredstava za dučevni razvoj i tjelesno blagostanje toga naroda, pak će prestati potalijanjanje Istre, pače Istra povratiti će se samoj sebi, biti će što bijade.

Tobožnje činjenice pospiješivanja slavenstva.

Nego „Piccolo“ navadja toboznje činjenice za svoju tvrdnju o pospiješivanju slavenstva u Istri.

Naprosto nije istina, da se ja zemljiste knjige poslovenilo, nego se je bar ponckle dalo mjesto i slavenskom jeziku. Kako se je sudove poslovenilo, to kaže porotni sud u Rovinju, to kaže talijanski ili čak i njemacki spisi i pozivnice za čisto hrvatske ili slovenske stranke, to kaže činovnici kod sudova, koji hrvatski niti slovenski neznađu, dočim neima niti jednoga suda u Istri nit u Trstu, gdje nebi morao znati svaki hrvatski ili slovenski.

Naredba o dvojezičnih tabelah je izdana, ali nije izvršena, nego u jednom slučaju. Slavenske škole se tako ustanavljaju, da je u Istri blizu 20.000 hrvatske slovene djece, koja neimaju nikakve škole, da je tisuća druge, koja moraju poslati talijansku školu, da ima u gradu Trstu preko 2.000 slovenske školske djece, a nijedne slovenske škole, da neima u cijeloj Istri niti u cijelom Primorju niti jedne hrvatske niti slovenske srednje škole, da su pomorske, obrtne, trgovske škole samo talijanske. C. kr. činovnici imaju dužnost, po temeljnih državnih zakonih i možda po posebnih naredbah viših oblasti, da poznaju „slavenski“ jezik; imaju ih već akoro 30 godina — da li pak to dužnosti odgovaraju, na to odgovor prepoznamo samom židovskom liberalnom listu, kojega patroci, za stalno poznado jako dobro mnogo državnih činovnika, i koji valjda, bar neće lagati. Ako se zahtjeva, da i tršćanska občinska oblast postaje slovenski jezik, onda se od nje nezahaja nego poštivanje zakona, koji obavio i za padnju Istri. Poznaju ju dobro svatko, koji

koja je još u Austriji, čini, i na to prepuštan, odgovor liberalnom židovčetu.

Keje su to još druge tisuće činjenica, nežđekrat, da c. kr. vlasti pospiješuju pospiješivanje u Istri i Trstu, to je „Il Piccolo“ zaustio. Sudac po onih, koje je naveo, neima nijedne i nikakve, a najmanje prave.

* * *

Zašto se je „Il Piccolo“ oglasio.

Na svrhi se „Il Piccolo“ sam izdaje, zašto je napisao svoju vijest.

Poznata je metoda talijanskih zastupnika u bečkom parlamentu. Kad god progoni koji Hrvat ili Slovenac, navadjujući opravdane priznaje i želje, digne se koji talijanski ili latarski talijanski zastupnik, budu da bez ikakvog dokaza proglaši dozvane istine latini, klevetami, sumnjičenjima, budu da jadu i izrazuje želje od strane Talijana. To se čini po stanovitoj osnovi i dogovorno sa stanovitim krovovima iz Primorja. Neke pate se je dogodilo, da se nijedan Talijan nije oglasio na govore Hrvata. U poluslužbenih listovih je onda odmah nastala vika ili bar opomena talijanskim zastupnikom, zašto se nisu oglašili.

Hode se tako, da se pak reče, tuže se i jedni drugi, dakle je obojim jednako pravo ili krivo, i treba da bude i unaprijed kako je do sad. Ne gleda se ni malo na to, da jedan govori istinu, drugi laže ili izvrede.

Slično se događa i drugud u našem javnom življenu. Slično je i sa govorom zastupnika Spinčića u skupštini „Edinstvo“, te odnosnom vijestu listića „Il Piccolo“. On je napisao tu vijest samo zato, da stanoviti krovovi mogu reći: „Slavenske novine tvrde to, talijanske uprave protivno; nije dakle držati do jednoga ni do drugoga; srednjini se putem ide, pravedno se prema obojim postupa; — pri tom se ni najmanje ne obazre, da prvi govore istinu a drugi, da latine izvrše, da lažu.“

To je umjetno sredstvo gospode Talijana cijelog Primorja, rabljeno dogovorno sa stanovitim krovovima, koje je već mnogo put Talijane i te krovove iz neprilike izbavilo, i koje već nebi imalo niti smjelo biti tajnu e. kr. arđišnjoj vlasti.

* * *

Zaključak.

Nit je tajna nit je umjetno sredstvo ono, što je zastupnik Spinčić u skupštini „Edinstvo“ rekao. Glavno što je ustvrdio boljnici arcem, jest, da se Trst s okolicom grozio naglo potalijanjuće, da se neće dugo trajati, da se posve potalijanji, ako se potalijanjanju bezodvlačno na put ne stane. Na to se „Il Piccolo“ nije obazre. To je radje premučao, jer zna, da je istina, koju nit židovski drživotist nemože zatajiti. Od godine 1850. neimam statističkih podataka. Imam ih od god. 1857. i 1890. U Trstu s okolicom bježala godine 1857. 37% Talijana, godine 1890. 75%; godine 1857. 59%, a godine 1890. 20%. Slovensaca. To su brojke, koje govore jače nego li svi i najveći i najbolji govori. Toga nemože poreći nit „Il Piccolo“ nit njegovi saveznici nit njegovi zaštitnici. To prikazuje najizrazitije pogibelj za tršćanske Slovence, i istodobno za slavno vladajuće kću.

Videant consules ne quid res publica detrimenti patiatur.
I bezobjavno, jer će inače biti prekasno!

Istarsko-talijanska kultura u Liburniji.

Istarski Talijani iztuča posyuda, i ne prestano, svoju „avitacu coitura“. U čem ta sastoji, poznat je već davno a zato je onomad pokazao i u lovranskoj občini u svoj svojoj gotoli.

U poznatoj jednoj sobici u Lovranu sakupljali su se Istrijanci; tu su

Istari, svakog četvrtka na četvrti sati.

Dopisi se nevršaju ukrasne.

Nedjeljevani listovi se neprimaju. Predplatni s pedesetnim stotinama 50 for., za soljku 10 for. na godinu. Razmjerno fer. 20% i 1 za polgodine. Izvračene vise poštovanja.

Na male jedan broj 5 novč.

Uredaštvo i administracija mjesec se u Via Farneto br. 14.

Postojeći vlasnik na četvrti sati.

Dopisi se nevršaju ukrasne.

Nedjeljevani listovi se neprimaju.

Predplatni s pedesetnim stotinama 50 for., za soljku 10 for. na godinu.

Razmjerno fer. 20% i 1 za polgodine.

Izvračene vise poštovanja.

Na male jedan broj 5 novč.

Uredaštvo i administracija mjesec se u Via Farneto br. 14.

snovali snove, tu odlučivali kuda i kada imada obletati. Ljudi su napajali i na pitim ugrijavali maštu i napunjivali glavu svakovrstnim lažima i klevetama.

Značajno je, da je jedan od tako prija napajanih nedjelju iz izbora doviknu njekomu poznatomu uzgojitelju maladeži, da li će mu platiti litru vina, da je onaj uzgojitelj osorno sjeknuo gavom, onaj čovjek, na to rekao: bili biste pred osam dana i dva litra platili!

Natuknico se je jednoga mornoga čovjeka, koji nije bio s Istrijanicima, tako da je morao tjedne lezati i tječnika skoro svaki dan uza, se imati. Napadala se je okovana pripeljalo na Volosko, gdje da se je odnosno žandar prigovorio za to, što ga je za takvu malenkost okovalo i pripeljalo. Od suda bio je odmah na slobodu pušten, a Istrijanici govorili su ljudem, da ne samo neće biti kažnjeno, nego da će dobiti „medalju“, odlikovanje od Njeg. Veličanstva.

Načelnik Turčić, postanjaka od glava do pete, napadali su domadi Istrijanici zajedno sa nekim Krcani već od par godina. I u dane izbora jedne večeri lupali su mu na vratih kuće. Poslije svršenih izbora bacili su ga na tla i ihali po njem, kao i njegova brata i tajnika Vidošića. Istrijanici su onda navoravali osobu, koja je to vidila, da toga nepotvrdi, da prekrši svoju zaprijetenu dužnost.

Ljudem se je govorilo, da će pasti pod hrvatskoga bana, ako hrvatska stranka predobije, te da će morati platiti prekomjerno „tranku“ i davke na sve, što imada, a odigrnuti se od Njego-voga Veličanstva, našega cesara i kralja. I to su govorili ljudi, koji su javili u novine, da je pobjedila talijanska stranka, koju su predstavili bijelo-crvene-zalene baloncine, koji pjevaju „la bandiera bianca rossa e verde, a sto popoli i serve“, u kojih krug spada i onaj priravnik učiteljstva, koji nije bioš ići k misi, slaveno za Njegovo Veličanstvo našega cesara i kralja, i rekao, da bi išao, kad bi se služila za Umberto ili za Margheritu.

Oblasti su za sve to marile i nemari, kao i prije za napadaje, za psovke, za falsificiranje podpisa ili krijeva, pak je napokon i do toga došlo, da su i same bile pričene u obavljanju poslova, a to se je dogodilo u Mošćenicama dana 13. t. m. Nabuckani ljudi protjerali su najprije predsjedatelja izbornog komisije, a onda su suprostavljali i c. kr. komisarni. I jednoga i drugoga su mogli obraniti samo žandari pred zavedenim ljudstvom.

Eto, takova je talijansko-istarska kultura, i takovi su njezini plodovi. Žrtve njezine neke čame u zatorib, kavkli dvadeset njih. To su posliedice „nasilnoga, nenaravskoga, tražućeg a djelovanja talijanske frakcije“, koje plaćeši predstavnika imada od nekoliko godina u Liburniji, imenito u Lovranu, pa i na Voloskom, odkad da potiče i onaj bljuvit u dopis iz Liburnije, tiskan u poslijednjem broju službenoga listića zemaljskoga odbora. Poznato „tiča“ mi i koliko se tajlo. Među hrvatskim narodom boravi, ne znajući hrvatskoga jezika. Svuda se ga vidi, gdje se izbori obavljaju; bio je i na Lovranci u dane izbora. On je tajna glava širenja talijanske brutture; njega riese sve vlastitosti njezine, osobito pak licu-mjerto i klevetanje.

Ruka pravice, ako boće, može naći sve moralne krivice svega, što se događa od neko doba u Liburniji, i što se je imenito dogodilo prošlih dana u Lovranu i Mošćenicama.

Po abručkoj navadi bio je spomenuti piškar svratiti pozornost od sebe i od svojih drugova u nepoštenom dijelu. Ta paralaža, taj istrijanski Abruc spominje u svom dopisu Spinčića i Laginju, znajući dobro, da se ni jedan ni drugi nisu ni ganuli, doznav, kako se je radin al-neki narod na Lovranci raztrojivao i usfajue se u Boga, da će se malo po malo opameti. Na župnika Pužu na padu i vali, da je prošao „za četvrt ure“. Župniku Pužu kvarili još srce, kad je gledao na svoga prozora prizor, koji se je odigravalo na cesti izmed ljudi zavedenih po širetima talijansko-istarske brutture, među koje i dopisnik kao tajna glava spada i izmed c. kr. komisara i c. kr. žandara. Al je pak i rekao gosp. komisaru, kad je kasnije k njemu došao, da je ono, što se je dogodilo, plod grusne agitacije, koja bi se bila moralna na dobu zaprijeti, i koja potiče od plaćenih istrijansko-talijanskih agitatora.

Jež bodina

(Sjeća se na Belom, otok Crete)

Vidli, da sam sirotina,
Da mi mješta u tvoju kuću,
Čuješ vanku bare ljuču,
Poginut da od novolje,
Tebi neće biti bolje. —

Ljubica se smilovala,
Jeda k sebi pridržala,
I u kulu ga zavje,
Kadi bude čuti nija. —

Kad je stepili malo zile,
I pobučili malo sila,
Protezat je počel kosti,
I lisicu bolje hosti.

A lisica oštro kori,
Čes se stisnot u kut gori,
Potle sam te u kuću dala;
Sad ma bodes, to mi hvala.

A jezina čudinovata,
Pokaze lisici vrata,
Van, se nomi ko ti temo,
Hoćeš livo, hoćeš demo.

Ljudi ima bagatela,
Sve im dano do obuća,
Još nas gone izvan kuće.
Čemo udri drugi modu,
Da nas ježi već ne bodo.

Franina i Jurina

- Fr. Ja ču ti nesto lipoga povidati, da se budeš smijati.
Jur. Nu da čujemo!
Fr. Nekoliko dana pred izbora kampanjimi budi sam željenicom iz Rovinja s četiri Rovijezji, ter su nekako izgledali, kako da bi bili lakovici bikari.
Jur. Pak?
Fr. Pitali su me, odkuda sam i kamo da grem.
Jur. Nu pak?
Fr. Da sam iz Pazinčine i da grem doma. Pak sam i ju njih pital kamo greda oni.
Jur. Ču su ti rekli?
Fr. Da gred u kontraru po Sočičih koze kupovati. Ja sam se zatrdil i sam pomisli, da se s manom šale, zato sam im rekao, da poli nas su se koze zatrelo još od vragove, pak n i u kontraru da ih ne nadaju.
Jur. A oni ču su ti odgovorili?
Fr. Da vero te ih najti koliko te. Ja budi kurič, pitaj ih pošto svaku plaćaju. Su mi rekli na to, da po 1, 2, 3 i 4 sironje svaku; ja sam dodao, da je premalo, a oni su mi odgovorili, ter da više nisu vridne. On pak znaš sam se domislil, ča su to za jene koze, ki se plačaju i do 4 sironje, sam se nasmijal i sam ih pital, jeli su oni bikari?
Jur. Ča su odgovorili?
Fr. Da nisu ne bikari, nego da su ti i ti; justo smo došli na Štacion u Sočice, oni su pošli dobi, a ja iz vaguna sam ih gledao, kad su po selih držali.
Jur. Dakle ti si miele, da koze su se zatrelo po Intriji, ter če neznaš, da je jene va Poreč, koja gleda more kako bima, i dize prvu nogu, kako da će priko skotiti. Bi skočila ova bi, da nije za zid privezana.
Jur. Ti si se prevari, dokle je ona za sime, va Istroj se nezatari koze.
Fr. I ja dim da nete.

Različite vesti.

Odlikovanje. Rumunjski kralj Karol, koji je ljeto boravio u našoj krasnoj Opatiji, podio je nedavno razinom osobom u javnoj službi cesarskoj, občinskoj itd. iz Trsta, Pule, Voloskog itd. radiličita odlikovanja.

Među ostalim bješa odlikovan i naš narodni zastupnik i načelnik občine Volosko. Opatija g. dr. Andre Stanger i to vi težkim križem čestitkog reda, na čemu mu naše ikrene čestitke!

Mlada mješa. Večer g. Franjo Jurinčić i g. dr. Mate Laganja „Zorb“. Tu iz Kastva, nejak blagopokojeđi našeg dra. A. Dukića, svršivši ligadovne načine u srednjem sjemeništu u Gorici, prikazati će suds, predlogi četiri svjedoka, i to krojcu pristala talijanske stranke iz Motovuna i četvrtog mog znance Paškvala Paladina pek. Dinka iz Kaldira.

Dne 22. t. m. bješe uređena raspava pred c. kr. kotarskim sudom u Motovunu. Prislušani bješa samo tri svjedoka i to tri prijatelje talijanske stranke: Ja sam zahtjevao, da se predviđa i četvrti svjedok, to jest Paškval. Opravdani taj zahtjev ostao je nezvanični. Pitao sam nadalje, neki bude svjedoći zaprijetnuti, ali mi to se nije dogodilo.

Obrubljeni Tuschian i bješa odvrijedili sam na zatvor od 24 sata i na pleže treškova. Ja se dakako ne mogao zadovoljiti za onako veliku uvriju, ovako malemom izmnom. Radi toga sam zamolio svjedoca (g. Fabiani), da mi dade prepis odredbe, jer da će predviđati privjeti odredbe, nu g. sudac reče, da mi neda osude. Zašto to? Ja doista nemam, pak molim ovim putem slavnu predstavljajuću sudbenu oblast, da me izvoli podišti, zašto mi se je zanikalo propis osude. Čekam na odgovor!

Iz Opatije piše nam. Opatiji su ponosni na svoju Opatiju, i mogu biti već iz glave, kojem ona danas uživa skoro po cijelom svijetu. Ali su još ponosniji na svoju crkvicu i na svoga zaštitnika. Svakog godine na dan sv. Jakova ukraše oni jaku ukraju crkvicu, a tako su i ljetos. Nastoji također da bude sljubna božja čim svečanija. Kako utvrdi, doži njihov župnik, sada Mošag. Zamlijevi pjevati svečanu sv. misu uz assistenciju. On između misa svaki put i propeseg. Svetu misu se pjeva po drevnom običaju hrvatskim jezikom, a tako pjeva se i na koru, tako da neima ene protimbe, kako gdje draguje između olara i kora. Na koru pjevali su domaći pjevaci i pjevačice uz pratnju orkestra. Mnogo zasluži kod toga imenjujeći gospodin utječi koji se i inace brine, da se goji demaća pjesma i glazba.

Iz Voloskoga došao je k slžbi botijsog gospodin načelnik dr. Stanger sa savjetnikom Tomićićem. Njeg je primovržao i zast. Spinčić i mjestni župan kao i množina staloga puka domaćeg i gostova.

U večer priredilo je pjevačko tamburaško društvo „Lover“ koncert u „Zeri“, koji bješe dobro posjećen. Bijahu tu sve vidišje obitelji opatijske, mještje veličkih, i mnogo gostova Hrvata. Tako preuzvrseni gospodin dr. Spelač, predsjednik stola sedenice se svojom obitelju iz Zagreba, svećulistički profesor, veliki g. Pavlić, profesori srednjih škola Friedrich, Rabatović, Šuler, redatelj kazališta gosp. Milan, nadzornik škole u Tute Hrvat Milinarić, dvoječice velelastne gospode Šopaka, jedan iz Slavonije ravne, drugi iz kraljeve Dalmacije. Mnogi dobri prijatelji su svojim obiteljima. Mlade tamburašice i tamburaši tamburaši su vješt, kao da im je tambura stara zvaka, a nije nego od tri deset tijedna. Iste osobe su odjedavale vještane rane pjesme, a pod ravnanjem vrstnog dječjeg kapelača Čeha Kellersbergera, dočim je glasbom ravnuo sam kapelnik vrl. Robiček. Tamburašice i tamburaši, pjevačice i pjevaci želi su mnogo povoljne. Sve njim je bura povlađivalo. Neki gostovi bili su upravo uzećeni s takvom koncertu u Opatiji.

Tamburaški zbor nastupio je prvi put i ponosno se je. Pjevati se je već često čak u prostorijah „Zore“. Pjevati i pjevačice čast i hvala. Jednu bi ipak tu opazili. U pravljima vremena pjevar je mnogo jači, mogobrojni pjevaci zbor. Mogao bi i sada biti. Samo na straži stanovite obzire. I odraslije gospodjice i gospodje, i odraslije mužkarci pjevaju druguda po svetu. Uz nje goj se utjek pomladak, a ne da bi ovaj skoro sam nastupao. Už želju, da se povrati pjevaci i po mogućnosti i tamburaški zbor, hrvatski „Lover“ na pragu godine, učinku, što nam je profio na Jakovlju u večer.

Slijedeći dan, kako ed pomoćni krovnički, bilo je u Opatiji mešo naroda iz Kastva, Šibenice, Vrpoljane i Lovrancine, kao i Rieke.

„Sajmova“ daje opazili smo i nekakve komedijante u Škrbičih. Tho vidi, što se tu radi i toje, što se sve govori i kako se dredi, mora reći, da se takova što nebi smjelo dopuštati.

Dne 27. počeo je občiti „omnibus“ iako se zove „tramway“ izmed skrajnji točaka Opatije i Voloskoga, i potočje je dobro. Doskočio se je jednom pomaknjao. Tom prilikom vredno je preporučiti ljeđnikom povjerenstvom dvoje. Jedno je, da bi se deseta izmed Voloskoga i Opatije sklopila. Najgorje je preko Lipovice. Tuđa mora čekati kriš, a da se ponosi, i da ne budu prasine, za zagoviti se. I u jednoj i drugoj strani se ipak kadkada poškropi, aredina, ostaže soča i prasina. Tonu bi se moralno već jednom doškopliti. Gostovi nesručno rade prasine.

Medju drugim rete mi, da smo ja oni imadu i prav, da se nemaju, kad pje-

čije vlasti takse, kake jedne odje? I to, samo takse, je drago, što velja spomenuti. Svi se ne nju tuže, je bez razloga. Sest jedom plaća se po 8 for. u jedan po osobi. Ljetni gostovi ne ostaju više od 8 tjedana, plaćaju daleko češto vremena i plaćaju preveć. Za obitelj, sastojec samo iz trije osobe, preveć je 6 for., za one ed 4. for. 8, za one ed 5, for. 10 u tjedan. A Šta se ne jes rođebih tih, koji stanuju na Velebitu. Porijenstvo lječilišta nedaje im upravo ništa, a oni moraju apik piščati po 2 for. po osobi u tjedan. Tim se samo tješa gostova iz Opatije, osobito iz Vološkog, a to stalno nije kristiono nit za povjerenstvo nit za pučanstvo. Neki podniznu potrebite komu, koji su za to svani.

Priprava za izbore u V. kuriji i talijanskoj eliptarji. Na zadnjoj glavnoj skupštini talijanskoga političkoga društva za Istru, rečeno je pozvati zastupnik Bartoli, govorac o budućem izboru u V. kuriji, da se valja poslužiti svim sredstvima, da se pobedi.

Izbori tovorništva. Talijani Istre pripravljaju se već unaprijed po receptu svoga zastupnika.

Mi smo, govorili u br. 29. naslova listi, kako se u občini Motovun pod izlikom, da će to trebiti u statističke svrhe, popisati žitnare, koji su navršili 24. godinu. Ovaj popis neće biti drugo, nego priprava za izbore u V. kuriji. Glavarstvo rečene občine izdalo je slične napole na pojedina župane:

Nr. 14/Pra.

Al

Signor Delegato Poderarie
di . . .

A scopo statistico Le invito a farmi per venire entro giorni cinque a prospetto delle persone di sesso maschile, che siano legger e scrivere oltre il 24 anno di età ed abitano in questo comune secondo il qui annesso formulario.

Dal Municipio di Montona

Li 30. Giugno 1896.

H. F. Podesta.

Iz ovoga je razvidno, da se ide u onoj občini za tim, da se popise mužkarice, koji su navršili 24. godinu i koji znaju čitati i pisati u ta svrhu, da bude taj popis slat u V. kuriji. Posto je tako onaj zahtjev, da valja znati čitati i pišati, protomakoni, upozorujemo opertovno političko oblast u Poreču, da pozove na red občinskog glavarstva i Motovunu.

Veselica "Tržaškoga Sekola". Za neđelju dne 2. augusta pripređuje naš dijoni "Sokol" veselicu u vrta "Al Mondo Nuovo", kod koje će sudjelovati veteranska glazba i "Slovensko pevsko društvo". Glavni dio programa zanjeli će vježbe mladih sekolaša, koji će opet jednako pokazati, da krasno vrši svoju glavnu zadatu čili naš "Sokol".

Iz Zadra pišu nam 25. t. m. Eto me s Vama u razgovor. Poučajte probesjedimo o našim stvarima, pa čemo tada predi na larmase tolomače. U Staromgradu umro je dični starac Juraj Blažinku u 84. godini. Bio je čak Hrvat postojao od glave do peta. Ostavlja četiri sina i dve kćeri — četiri sine četiri kremenske-Hrvatske, tis izmedju njih je vrlo pobornik Juraj Blažinku — dve kćeri — dve prave Hrvatice, jedna je majka mladom Fabriju, što je bio takodjer upleten u spajjanju zastave premudi. Vježbi mu pokoj!

U Omisli napadoše neki dotepeći splitake "Sokolaše". Tko pozne Omis, znade, da to nisne učilični Omisani, tā u Dalmaciji smo, već četiri dotepeća živždulina. Omisani u "N. Listi" odbaciće od sebe prezimut na ligu.

Nas se "Dalmata" razkokođakao. Veli, bolan i to u uvodnom članku, da valja progont hrvatske popove i učitelje, red jo udari strogu cenzuru na hrvatske liste, pa će hrvatsko u Dalmaciji nestati ko san. Cho liberalone! U ostalom ne može izhlipati, ono je tu, ali je bih njenom zagudio u drugie gusle. Da sam ja na vlasti, nestalo bi odmah talijan-jugoslav. Uzeo bih najmanji parobrod ugarsko-hrvatskog društva, dapaće jedan "Negrev", ukreao bih u njega desetak mutikaša, pak ih odverzao u obecnu zemlju i addio cason d'ei all. & tu capio "Dalmata"?

U ostalom naši tolomaši pripređuju i ove godine izlet Zara-Cercha (mjesto Krke) Šibeniku, što znaci Zadar traži Šibenik, da metne u ludnicu ekskladose oko "Dalmate" i "Corriera". "Corriere"?! Da trči kô laže propđ brojav!

Čika Jatagan.

Političkoj oblasti u Poreču do znanja i ravnjanja. Pod tim naslovom piše nam rođajući g. P. S. iz T. koliko sledi:

Prologa tjeđna vozio sam sa tezaciima slično sa svojim stečkom i Motovunskih ljudi. U najvećoj strmici izpod gradića Motovuna moji tezaci iduči ur u volove, pjevali su po svojem običaju narodne pjesme uzklikanu — opet po običaju — na koncu pjesme: živo!

Na jednom dojoru iz Motovuna gospodaka kočija, malim sa trojicom osoba. Telaci pjevali su, da je, nemareći ni za košiju ni za

gospoda. Kočija se najdomom zauzavi, iz nje skoci nepoznati mi osobac gospodin, te stane vikati: "ferma, ferma! porki de ūcav! Za tim skoci pred vratu vidočno kano bican: figure porke, farabuli, porki de ūcav, koso voi eteni roni ga offendere kol cigar ūcivo, cige anlora una colla se vide bravi. Prilikom se je drmao za žepove, uhrativ u držepu samokres, kako je to opazio jedan mog tetak. Držeo samokres, vikao je: cento ūcav non go powra! Nas je sam Bog nadahnuo, da smo osorju apik piščati po 2 for. po osobi u tjedan. Tim se samo tješa gostova iz Opatije, osobito iz Vološkog, a to stalno nije kristiono nit za povjerenstvo nit za pučanstvo. Neki podniznu potrebite komu, koji su za to svani.

Priprava za izbore u V. kuriji i talijanskoj eliptarji. Na zadnjoj glavnoj skupštini talijanskoga političkoga društva za Istru, rečeno je pozvati zastupnik Bartoli, govorac o budućem izboru u V. kuriji, da se valja poslužiti svim sredstvima, da se pobedi.

Izbori tovorništva. Talijani Istre pripravljaju se već unaprijed po receptu svoga zastupnika.

Ne odgovoriv po zasluži na divljački natječaj onog protesta, krevali smo dalje. Putem doznoši sam, da je taj neotetovan pozvati bo-gataš iz Motovuna, koji bi sve istarske Hrvate u tovorništvo. Talijani Istre pripravljaju se već unaprijed po receptu svoga zastupnika.

Mi smo, govorili u br. 29. naslova listi,

kako se u občini Motovun pod izlikom, da

da će to trebiti u statističke svrhe, popisati

žitnare, koji su navršili 24. godinu. Ovaj

popis neće biti drugo, nego priprava za

izbore u V. kuriji. Glavarstvo rečene občine

izdalo je slične napole na pojedina župane:

Nr. 14/Pra.

Al

Signor Delegato Poderarie

di . . .

A scopo statistico Le invito a farmi per venire entro giorni cinque a prospetto delle persone di sesso maschile, che siano legger e scrivere oltre il 24 anno di età ed abitano in questo comune secondo il qui annesso formulario.

Dal Municipio di Montona

Li 30. Giugno 1896.

H. F. Podesta.

Iz ovoga je razvidno, da se ide u onoj občini za tim, da se popise mužkarice, koji su navršili 24. godinu i koji znaju čitati i pisati u ta svrhu, da bude taj popis slat u V. kuriji. Posto je tako onaj zahtjev, da valja znati čitati i pišati, protomakoni, upozorujemo opertovno političko oblast u Poreču, da pozove na red občinskog glavarstva i Motovunu.

Veselica "Tržaškoga Sekola". Za neđelju dne 2. augusta pripređuje naš dijoni "Sokol" veselicu u vrta "Al Mondo Nuovo", kod koje će sudjelovati veteranska glazba i "Slovensko pevsko društvo". Glavni dio programa zanjeli će vježbe mladih sekolaša, koji će opet jednako pokazati, da krasno vrši svoju glavnu zadatu čili naš "Sokol".

Iz Zadra pišu nam 25. t. m. Eto me s Vama u razgovor. Poučajte probesjedimo o našim stvarima, pa čemo tada predi na larmase tolomače. U Staromgradu umro je dični starac Juraj Blažinku u 84. godini. Bio je čak Hrvat postojao od glave do peta. Ostavlja četiri sina i dve kćeri — četiri sine četiri kremenske-Hrvatske, tis izmedju njih je vrlo pobornik Juraj Blažinku — dve kćeri — dve prave Hrvatice, jedna je majka mladom Fabriju, što je bio takodjer upleten u spajjanju zastave premudi. Vježbi mu pokoj!

U Omisli napadoše neki dotepeći splitake "Sokolaše". Tko pozne Omis, znade, da to nisne učilični Omisani, tā u Dalmaciji smo, već četiri dotepeća živždulina. Omisani u "N. Listi" odbaciće od sebe prezimut na ligu.

Nas se "Dalmata" razkokođakao. Veli, bolan i to u uvodnom članku, da valja progont hrvatske popove i učitelje, red jo udari strogu cenzuru na hrvatske liste, pa će hrvatsko u Dalmaciji nestati ko san. Cho liberalone! U ostalom ne može izhlipati, ono je tu, ali je bih njenom zagudio u drugie gusle. Da sam ja na vlasti, nestalo bi odmah talijan-jugoslav. Uzeo bih najmanji parobrod ugarsko-hrvatskog društva, dapaće jedan "Negrev", ukreao bih u njega desetak mutikaša, pak ih odverzao u obecnu zemlju i addio cason d'ei all. & tu capio "Dalmata"?

U ostalom naši tolomaši pripređuju i ove godine izlet Zara-Cercha (mjesto Krke) Šibeniku, što znaci Zadar traži Šibenik, da metne u ludnicu ekskladose oko "Dalmate" i "Corriera". "Corriere"?! Da trči kô laže propđ brojav!

Čika Jatagan.

Političkoj oblasti u Poreču do znanja i ravnjanja. Pod tim naslovom piše nam rođajući g. P. S. iz T. koliko sledi:

Prologa tjeđna vozio sam sa tezaciima slično sa svojim stečkom i Motovunskih ljudi. U najvećoj strmici izpod gradića Motovuna moji tezaci iduči ur u volove, pjevali su po svojem običaju narodne pjesme uzklikanu — opet po običaju — na koncu pjesme: živo!

Na jednom dojoru iz Motovuna gospodaka kočija, malim sa trojicom osoba. Telaci pjevali su, da je, nemareći ni za košiju ni za

Uz liepi uspjek, što ga polučile, paši dјaci u tamburiranju i uz njihovu plemenitu namisla, da u priznicama podađu, dinjsivo susjednim otocima, bolno ih je dirnula nećica, spletka, koja im osuđivala prvi izlet.

Catljivi i odlične črtljive su naši živci, ali nam začu osobito utravje u osobnim zadivljavacima. Čudno, nu Urbani nija, što za takve pokuse.

Držimo pak, da neće naši djaci sustati na početku, i kroz ove praznине posjetiti obilježja mjesto, da si osvjetljaju lice i polože kamenjak k narodnoj sградi, jer dobro se kaže: pjesma govori srcu, nijone se svjeti budi. (Izprstnimo par radaka, da nebude opet izpravaka i popravaka, kako to obično biva s tih strana. Op. Ured.)

Izbor načelnika u Kanfanaru. Dan 20. t. m. nastali se Kanfanari nedavno izabrani občinski zastupnici, da si izaberu počinice t. j. načelnika i savjetnika. Načelnik biće izabran vrlo čestit i bogat kmet iz Kanfanarštine g. Okret, kojeg izbor pozdravio jednakim zadovoljstvom obje stranke, jer je Okret muž dobar, pošten i pravedan. Izborom došlo je između talijanskih zastupnika do zastogok prepričanja i svadja.

Utakmica hrvatske stranke proti izboru občinskog zastupnika zabilježila je viša oblast, ali o tom viši drugi put.

Raci mu, da ti ni reče! Istarski talijanski listovi, a na čelu, im poljski "odje" i porečka "babu", turili su u svjet lažu vjest, da su točno Hrvati izabrali nemirni prigodom občinskih izbora u Mošćenicama. Hrvatski agitatori, da su točno propriječili izbor, jer da su unaprijed znali, da će hrvatska stranka podleći i da će pobediti na rodno-i-starska stranu.

Ali, kao što su u obče u laži kratke noge, tako se odaju i rečeni i zači pisi i sami tim, dotinje pisi, da su birati, bili silno ogorčeni radi zastave izbornoj komisiji. Ovoj komisiji da je bilo na čelu, "poznati" Rubinić, odaslan od strane občinskoga glavarstva u Lovrau, koje se nalazi još uvek u hrvatskim rukama. Dakle, občinari u Mošćenicama se proti hrvatskoj izbornoj komisiji ili žalili se proti hrvatskoj izbornoj komisiji? Je li to moguće? Tko može tomu vjerovati. Na, gospodo piškari, hrvatski občinari nisu se bunili, već su vasi jednoljubljenci u Lovrau smutili onaj ali neki pluk, koji će se gorko kajati za svoj nepromišljeni korak.

Lovranci iščekuju i da se pojavi občinski listovi, a na njima se izdaje nećica, da se izbjegne občinsko glavarstvo u Lovrau, koje se nalazi još u hrvatskim rukama. Dakle, občinari se proti hrvatskoj izbornoj komisiji? Je li to moguće? Tko može tomu vjerovati. Na, gospodo piškari, hrvatski občinari nisu se bunili, već su vasi jednoljubljenci u Lovrau smutili onaj ali neki pluk, koji će se gorko kajati za svoj nepromišljeni korak.

One neke i zavedene osobe, koje čame na Volskom u tunuci, doći će prije ili kasnije k sebi, te će pitati izdajice iščekujuće u Lovrau, za ratu i jači se njima na dan polaganja načelnika.

Lista porotnika i porotne razprave u Rovinju. Prijeđatelj iz srednje Istre piše nam ovi dani: "Ciao sam, gosp. uređnici, Vaši opravданa tužiljka u br. 29. dićnog našeg lista, kako je nepravilno sastavljena ista porotnika za predstojeću porotu zasjedanje u Rovinju. Vaša tužiljka potakla me, da Vašim iščekujem javni izpit u občinu Lovran i Mošćenice, redolj plodom mržnje, osveti i zločinstva, ali neku zauza, da će se onaj pluk opameti i proklinjati bezdušne zavodnike.

One neke i zavedene osobe, koje čame na Volskom u tunuci, doći će prije ili kasnije k sebi, te će pitati izdajice iščekujuće u Lovrau, za ratu i jači se njima na dan polaganja načelnika.

Lista porotnika i porotne razprave u Rovinju. Prijeđatelj iz srednje Istre piše nam ovi dani: "Ciao sam, gosp. uređnici, Vaši opravданa tužiljka sastavljena je u občini Lovran i Mošćenice, redolj plodom mržnje, osveti i zločinstva, ali neku zauza, da će se onaj pluk opameti i proklinjati bezdušne zavodnike.

Na opazio sam ipak i među onima, koji su talijanski pristigli, da im talijanski jezik nije materinski, jer su nekoj izgovorili rječi prisuge za predstojećom kano i papiga. Cuđo sam se sam sobom, što su ti tobožniji porotnici sudici takve neznalice i strašnice. Da se sramimo ili plase položiti prisuge pred Tatjanu u hrvatskom materinskom jeziku. Zaista to složi na čest njima niti častnom nam slavu pukovu sudaca, kojeg tako nečastno obnavlaju.

Istina je dođuće, talijanski porotnici i Talijani mrko i biošno promatrati su onoga našega slijedećog porotnika, ali on je marco iz njihove mrke pogledi kano i za lanjski mizig. Gospoda Talijani pristigli će se i druge, a ne samo hrvatskoj prisuge, ako se bude domišljati i sva ostala talijanska.

Na opazio sam ipak i među onima, koji su talijanski pristigli, da im talijanski jezik nije materinski, jer su nekoj izgovorili rječi prisuge za predstojećom kano i papiga. Cuđo sam se sam sobom, što su ti tobožniji porotnici sudici takve neznalice i strašnice. Da je prisutorija

mača. Taj je tumaćio rječi obtuženoga talijanskim porotnikom. Služba tumaća za hrvatski jezik obavljala u Rovinju: neki starac, koji nije bjez dobre nikada nijedne hrvatske knjige pročitao.

Ako je svaki prijatelj zaksu i pravice proti tumaćem kod porotnih razpravah, što da vam rečem o tomuča za hrvatski jezik kod porotnih razpravah u Rovinju? On znade toliko hrvatski, da ga je morao popravljati sam predsjednik, koji nije ni sam p. o. p. u. no ma u vies hrvatskom jeziku. Taj turnać preveo je primjerice rječ "tuguri" (koliba) za jasa itd.

Stavljujući to do znjara Vašim cijenjenim štitateljem, našem gg. državnom zastupnikom, papose svim onim baštim rodoljubom, koji буде u buduće obnašati čast porotnika ili pukovih sudaca, zaključim ih uči se sluze kod prijave prisuge itd. jedino svojim materinskim jezikom, jer ako ne budemo svoje ljubili i cijenili, kako da to počinju naši narodni protivnici?

Iz piranskih brijegeva pišu nam koncem listopada. Najznamenitija novost jest ovdje sada, što će se dojduti nedjelje u Piranu edukativni sponemski slavonici (2) guslaci talijanskog Tartinija. Odavna već čini se k tomu sličnih pripravah. Govori se, da će doći onog dana u Piran mnogo stvari iz svih krajeva Istre, Trsta, Đapace i iz Italije. Govori se po pak, da će doći tom prigodom i jedna škvala vojnih brodova iz Pule pred Piran!

A zašto? Znali bi vam kazati sami poštejni Piranci. Oni govore naime, da sve ono slavlje nebude za drugo, već jedino za počast koj je jedan put svetu, kako neki "štori" u Piran nemare mnogo za Austriju, već že želi prije sdržati se sa blazennom Italijom! I s toga pošteniji Piranci boje se, da bi moglo onog dana doći do velikih izreda. Zato su i neki odlučili poč kumo tamo, samo da ih onog dana ne buše doma, jer govore, da ako je volja "štori" kumđirati, neki kumđiraju u svoje ime, ali ne u njihova i na občinske troškove.

"Altroché i Piranesi sono tutti una famiglia e tutti uniti, piccoli e grandi, giovani e vecchi, uomini e donne?" Jako se varute, gospodo moja, ako tako mislite. Neobična je istina, da je narod "štori" već znao dobro, te javne i tajne njihove težnje, pak će premda za sada još ne govori glasno, jer se ih nejake boje, do malu okrenuti im ledja i dat se u ruke boljih i odanijih vodja, nego li su sadašnji. Jeste li razumjeli dragi moji "štori"?

Iz Kastva pišu nam. Koncem školske godine obdržavali su se u Kastvu i po cijelo Kastveni javni izpit i dijeli nagrade. U Kastvu predsjedao je vri načelnik Kazimir Jelutić, drugači, drugači članovi imjesta skolske vježbe. Dečki i djevojčice došli su k izpitom u svečanom izpitom, da nećemo da diramo u njihove nazore. Na ljudi na njem srušak dobro dječju u mnogom obziru, da se izpite obdržaju, dakako, što se ih obdržaju naravski a ne umjetno, ako nisu putka formalnost možda pripravljena, nego ako su izpiti neprincipijel dokaz onoga, što su se dječje točnjem gedine načinila. Budu još posebno spomenuto, da se stanovnici Zemeta najviše zanimaju za svoju djecu. Ne samo da mnogi dodju k izpitom, nego i pogosćuju učenike i učenicu.

Pripomoti za očeteće od vode kođi Sv. Martina (Mandaši-Buzel) doprimeli i priposlali su na gosp. dr. Trinajstića u Bozetu očledaća gospoda: Stritar Josip iz Lokva a) u imu Benković Josipa for. 5, b) Praputnik A. for. 5, c) J. Strinar for. 3, skupac for. 18: Urh Petar u Novom Mestu postao 5 for., Anaham vikar for 5, Levčić Josip u Železnikih sabraci i priposlao for. 3 91.90 i to dopriniseli jesu: dr. M. Trinajstić for. 10, A. Kalac, nadžupnik for. 10, S. Gundusio c. kr. sudac for. 1, Flego Ivan for. 2, Ivan Guzelj Mara u Škoši Luki sabraci i priposlao for. 10, Pristov Ivan kapelan u Sv. Križu pri Litiji for. 2, Zorman Ivan u Dolnjoj Šiški pri Ljubljani sabraci i priposlao for. 17, preć. g. Jan Juraj, umirovljeni kanonik u Dolini postao for. 10, A. Kalan iz Ljubljane for. 1.

U drugi Bozeti i u okolicu sabraci so for. 91.90 i to dopriniseli jesu: dr. M. Trinajstić for. 10, A. Kalac, nadžupnik for. 10, S. Gundusio c. kr. sudac for. 1, Flego Ivan for. 2, Ivan Guzelj Mara u Škoši Luki sabraci i priposlao for. 10, Pristov Ivan kapelan u Sv. Križu pri Litiji for. 2, Zorman Ivan u Dolnjoj Šiški pri Ljubljani sabraci i priposlao for. 17, preć. g. Jan Juraj, umirovljeni kanonik u Dolini postao for. 10, A. Kalan iz Ljubljane for. 1, C. Vlčinštil c. kr. porezni pristav for. 20 nvč, Febri 50 nvč, G. Orbanich 60 nvč, M. Vascoito 50 nvč, R. Gresjan 20 nvč, Not Larice for. 1, Giovanni Pelesci 50 nvč, P. Prodan 50 nvč, F. G. Ermani 40 nvč, R. Bašić 50 nvč, E. Fermegeš 50 nvč, L. Ponzi for. 2, gosp. Fany Gregorec 50 nvč, Ig. Visintini 50 nvč, Anton Flego for. 1, gosp. Cerovaz Cattarin 30 nvč, Ad. Clarić 50 nvč, G. Agapito for. 1, Gosp. Bassich 40 nvč, Er-

mano Erzani 50 n.v., Bašić Josip člani for. 4, Giov. Drassich 50 n.v., Domenico Drassich 50 n.v., Nik. Matejčić for. 1.20, Miechi for. 2, Covaz c. kr. pristav for. 1, dr. Mantovian for. 1, Lucij Perović for. 1, Gaetano Rigo 50 n.v., Lorenzo Crivich 30 n.v., Giovanna ved. Fermeđia for. 1, Antonia Nešić 40 n.v., Luigi Ceravos for. 5, Giov. Ritoša 50 for. Antoni Ceravos su Giovanni 10 for., Scala Fermeđia for. 2, Maria Rigo 50 n.v., Pietro Pressello for. 1, Giovanni Palačić 80 n.v., G. Ilić 30 n.v., Giov. Žic for. 1 G. Rottini for. 1, Fabianich Giacomo 50 n.v., Lorenzo Ermati for. 2, R. Jermani rodar 50 n.v., Antonio Rigo su Sebast. for. 1, Giovan. Battista Buttigoni 30 n.v., dr. Kurelić for. 3, Silvio Crevata 50 n.v., Josip Golmajer for. 1, G. Rigo for. 1, Mancasic Maria 50 n.v., dr. Grossich Giuseppe for. 1, Orsolina Ponij for. 1. Bog plati stotruku svima, koji se smisljavaju našim srećom!

Zaruku crnogorske knežnjice Jelena sa talijanskim priestolonaslednikom Viktorom Emanuelom. Iz Rima javše poslijednji dana srpskog, da se je zarucio budući kralj Italije sa kćerkom junačkoga kneza Crnogorice, knežnjicom Jelenom. Ta vlast iznenadila je silno javno unjeće, paako se obistini, podat će silno gradiva i novinarom i diplomatom.

Kraljević Viktor Emanuel da ni je odbio vjerencu mladu knežnjicu usprkos ne-povoljnim političkim okviru, slijedi jedino gus svoga srca.

Kraljević se je upoznao s knežnjicom Jelenom za krunitele slave u Moskvu — pa se namash odnio, da ju ozeni. Za tim su još slijedili dugotrajni pregovori radi razlike vjerojavitosti, koji su zada dovršeni, pošto se vidi, da je knez Nikola dozvolio prinjeni Jeleni, da pređe na katoličku vjeru.

Kraljević Viktor Emanuel, jedini sin talijanskog kralja, rođen je 11. studenog 1869., a knežnjica Jelena od devete zivčne djece crnogorskog kneza treća je kći. Ona se rodila na Cetinju 8. januara 1873. Starije sestre Milica i Stana udale su u Petrogradu, prva za velikoga kneza Petra Nikolajevića, druga za vojvodu Jurja Leuchtenberga.

U zadnje doba govorilo se također mnogo, da je ista knežnjica zaprosio srpski kralj Aleksander. Neznamo, koliko je na tom istine, ali ako mu se baš hoće crnogorsku knežnjicu, ima knežnjicu mladijih sestara.

"Subotičke Novine", glasilo Hrvata-Bunjevaraca, izlaže Subotici, postalo su od 12. t. m. političkim tjednikom, ploživ u svu potrebitu knjižnicu. Uz velaslužni "Neven", što ne izlazi također u Subotici, šireći narodnu svjet medju zanemarenom našom braćom Ugarskoj, imaju "Subotičke Novine" vrlo važnu zadaju, da bude i osvješćuju naime Hrvate-Bunjevarce, kojim pribri i strane bahati i bezobraznih Magara velika pogibelj.

"Subotičke Novine" pisane su krasnom našom ikavkinom; izlaze svakog četvrtog jednom i stoje za 3 mjeseca 1 forint; godine 2 for.; čitava godina 4 for.

Mi prepričamo toplo našim imaćućim rođoljubom, čitanicom itd. da poduprimo ovo mlado glasilo naše braće Hrvata-Bunjevarca, koji trebaju velike podrške i vana.

Upomene na viški boj. Dne 20. t. m. stržilo je 30 godina od slavne pobjede kod Visa, što su još održali hrvatski mornari pod vodstvom admirala Tegetthoffa nad talijanskim brodovljem admirala Persona. Talijansko brodovljevajda dana pučalo na tvrdnjavi s. Jurja na Visu, koju je branio junak pukovnik Urs de Margina, — ali ju moglo nije zauzeti. Kad je braniteljem nestalo praha i olovo za obranu, brojčavio je pukovnik Urs admirala Tegetthoffa Fazanu kod Pule. To ga zamolio za pomoć. Admiral Tegetthoff napokon je dobio od ministarstva dozvolu, da uzradi po svojoj uvidljivnosti, pa je 19. julija 2 sati posle podne s 27 lađa razne vrsti i veličine, većinom drenih neoklopniča, krenuo iz Fazane put Visa, gdje je 38 velikih talijanskih brodova, među njima oklopniča prvoga reda: "Re d'Italia", "Afonstante", "Palladio", "Re di Portogallo" dekalo na predaju Visa. U jutro 20. julija pokazalo se je austrijsko ratno brodovlje pred Visom. Bilo je oblačno, maglovito i vrlo nemirno vrijeme. Okolo 9 sati nesto se je razvedriće, — a u 10 sati ukobilo biće brodovlje s neprijateljem.

Ved nakon borbe od pol sata bilo je šta i vidjeti. Slabe drevne lađe austrijske mornarice tako su vješt manovrirale, da je ogromno talijansko brodovlje došlo u nerед, a admiralska lađa "Ferdinand Marx", kojom je zapovjedao kapetan Sternek (danasuši admirali) probusili je talijanski admiralski brođ "Re d'Italia", a koga se je Persano malo prije oklonio. "Re d'Italia", potom je par časova za tim 800 mornara. "Palladio" je, po godjen granatom, pruhno u zrak, — a "Afonstante", izmaznuv s ostatim brodovljem, potonuo je još istog dana na veler pred Jakinom. Od austrijskog brodovlja bili su

težko oštećeni brod "Kain" i nekoliko frégata. Talijani su u svemu izgubili blizu 1000 mornara, došim je naša mornarica imala mrtvih 18 časnika i 163 mornara. Ovo je u obzoru bio prva bitka na moru, koja se je dijelila po modernoj ratnoj taktici, — a navala, Ferdinand Marx" na "Re d'Italia" stoji bez primjere u ratnih analiz. Talijanski admirali grof Persano odgovarao je kažuo kao i na davno Barateri ratnom sudu za svoj neuspjeh, — ali mu se baš ništa nije dogodilo kasni Barateri. O toj uspomeni bude naši talijanidici.

Bika plemenite posmoine na prodaju imade Antun Kalitić Barać pok. Matjeja iz Lipa (okćina Jeljan). Biku je sada jedna godina i sedam mjeseci. Krasnog je usrasta, srsnate dlake. Taj bik je uxgojen za pleme a cijena mu je for. 140, što se daje do znanja gospodarskim zadružama i našim gospodarom.

Koški živi ljudi na svetu? O tom se često piše i čita po novicah, no nema se da se čine brojevi ponazani, koje novine donose, jer ni sva Evropa nije takođe po-pisana ili prebrojena. Ni danas ne znamo, koliko ima upravo stanovnika u Evropskoj Turskoj a koliko u Evropskoj Rusiji, gdje već 37 godina nije bilo statističkoga popisa. A tko može reći, koliko stanovnika ima Afrika? A koliko Kitajsko carstvo?

O Kitaju jedni tvrde, da ima preko 400, a drugi da ima samo 300 milijuna. Nam se čini, da oni imaju pravo, koji nam preporučuju, da si upamtimo i gledajmo gledajmo Europe, da imaju toliko milijuna stanovnika, koliko je u godini dana (365). Kopno svega sveta proračunaše na 135.765.000 četvornih km². Od togimaju dvije države najviše: Engleska i Rusija, svaka po jednu šestinu. Noviji podaci glose ovako (ali to se samo ceni, jer točno ne piše nema):

Evropa	885.000.000	stanovnika
Afrika	180.000.000	
Azija	800.000.000	
Australija	8.000.000	
Amerika	130.000.000	

Cijeli svet 1.485.000.000 stanovnika. U Europi bi već dolazio na jedan četvorni kilometar po 38 zitelja, u Africi 10, u Australiji 0.6, u Americi 3—4, u Aziji 18—19 zitelja. Sada imam već jednu i pol milijardu ljudi, a drži se, da bi na svetu moglo živiti 6—7 milijarda, a ona bi nastalo za naše potomke najveće zlo, ako dote kemičari ne pronadiju jektine i dovoljne hrane.

Najsegurniji lik od zubobolje. Pod tim naslovom piše gosp. Eugen M. Strižić u "Gospodarskom Poučku": Veliki sam ne-prijatelj vadijenja zubi. Bog je dao čovjeku zube, da mu hrano drobe i želudac službu daje, da želudac liske može hrano probaviti, a čovjek je tako neusmiljen, i nestupljiv, da dade te iste svoje dobrotnore vadići. Ako zube povredi, čim će onda grizi, van da samu krov, i? Nastoji valja dokle o tom, da nebude od potrebe Zub vadići! No kako? Ruči će, lička neime od zubobolje. Istina, koliko sam lička kušao, koji se u lijekarni prodavaju, nijedan taj lik nije sigurno sredstvo proti zubobolji. Kušao sam napokon poslužiti se naravakom vodom, premada Kneip u svojoj knjizi ne spominje zubobolje. Pa zaista sam našao, da je naravaka voda najsegurnije sredstvo proti zubobolji.

Kako se imade voda upotrijebiti kao lik proti zubobolji? Evo ovako: gutati hladne naravke vode, te ju nategni na bolestan Zub i drži tu vodo u bolestnom zubu, dok se voda u ustima ne ugrijje; kad se voda u ustima ugrijala, izbaciti ju van. Čim se metne hladna voda na Zub, onaj čas zatrue bol Zub, pa bila ta bol kada mu drago žestoka. Istina, da se bolest Zub opet pojavi, ali čim se bol Zub opet pojavi, a ti opet gutati hladnu vodu i drži na bolestnom Zubu — i opet bol mina. Ako se bol Zub opetovanje pojavi, a ti opetovanje stavljaj našu hladnu vodu, i tako će napokon ugušiti bol Zuba bez muke, a neće teško vadići Zub. Kad najveće bol Zubu stavljao sam dva sata hladnu vodu na Zub, i nija se više pojavila — do danas. Često mi je bol Zub prestala na prvi mah, što sam nai vodu metnuo. Sva druga sredstva, bila kako mu drago hvataljina i bila kako mu drago ličkovita, nemogu jaku bol Zub u svakom slučaju ublažiti, dokim tu službu čini voda nešefalj; — dokle je hladna naravaka voda najsegurniji lik od zubobolje — samo se hoće uzročiti pri porabi. Čujaj, dokle svoje zube — svoje bisere — nedaj ih vadići, već se posluži darom božjim naravke vode proti zubobolji, pa ti neće biti od potrebe vadići nijednoga Zub, kako ga nije ni meni trebalo. I oštećeni Zubu kadri su služiti 15 do 20 godina.

Graf Nikola I. i pjesnik Peškin. Ruski car Nikolaj je još rođio glasovitog pjesnika Peškina. Jednom mu ovaj poslao svoje pjesme

Nikola je na tom zahvalio svojim načinom. I on je poslao Peškinu lijepe vezane knjige, kojih su listovi bili od banaka, te je vredila 1000 rubala. Kad je poslije toga došao Puškin, zapitao ga je: "No, Puškin, kako ti se dopala moja knjiga?" — "Izvanredno", odgovorio je Puškin, "jedva mogu da došekam nastavak". Car se nazmije i za nekoliko dana poslao mu je opet takvu knjigu, na koju je napisao: "drugi dio, a jedno strelak".

Svet moljcem. Proti pogibjalima moljcem upotrebljava se — kako je poznato — duhan od lješnje ili ostanci smotke (cigare) stanicu na prah. Uzim se sušno ili krzno pospolja. Drugi rabe kanforu i razne druge lekove. Evo dim se sinje Rasi proti moljcem: Uzmi pol litre dobre vinovice (vinog spirta), raztopi u njih 200 grama kanforu, dodaj tomu desetak zrna nešamnjena papra, začepi dobro staklenicu, metni ju na zidne 2—3 dana, pak tekucišu procidi. Tom tekucišu poskropi sušno, krzno ili bilo što drugo, pak tako poskropljeno zamotaj u platno i sve spravi dok ti bude trebalo. Tako će očuvati od moljca.

Listica kreditnosti.

Gosp. A. K. i P. Srdčica hvala na visinu; upoznali čemo u budućem broju i otkrivemo sva napotljivo občanu vlast. Najrđasiji edicrav!

Gosp. Stari Lovranec: Drugi put.

Zdravo!

Gosp. A. M. i K. i A. U. i R. — S. iste!

Katherine's
je kav
priješa k boževi kavi
edino zdrava
kavina piće.
Doh se posred, pol kila
na 25 Kr.
Naravno! Zadri zdrav
posred, posrednici
ideljek je treba poslat na
kvizne nazive u Ime
Katherine's.

Krešni uzorci zasebnim strankom gratis i franko.

Bogata zbirka knjiga, koju donada nikada
za krešne nefrankovane.

Komadi za odjeće

Praćaju i doček za vlasnicu stročiste, predsjedni komadi za uniforme e. k. Školsku, također za veterane, vojnogospodarske, gospodarske, hrvatske, muzičke i igraće skole, pokrovila za vozeve, lude. Veličište Školski, keramički, trikotažni, tekstilni, za gospodinje po izvrsnim cijenama akcijama a tako velikom izboru, kako takovih ne može imati niti drudostere konkurenca. Najveći izbor snaoga trajnoga sušnja u najsigurnijim bojama za gospodinje. Sakne, koje se daju prati, putni egzoci od 4 do 14 for. Itd.

Preduzim za izradu, kavne, za rukave,

Jastine, primjene, posušne, trage, mrežane mreže a ne pravo izraduči cijek, koji imaju jedva vrednost edukativne za krešne, preporuča.

IV. Stikarofsky, Brno

Način način način način

Najveći izbor sakna u vrednosti 1/4 milij. for.

Utemeljena god. 1866.

Pobila se po poštanskom pouzdanju.

Na oprez! Aranti i preporučavaju ne-dostatno sredstvo za vlasnicu svoje robe pod nazivom "Stikarofsky robe". Da pre-pričam varijacije p. n. odlikuju, nazivaju, da takovim ne prodajem pod robe pod nikakvom pogodbenom.

Skladište pisacog papira i drugih pisarsko-uredovnih potrebova za občinske, kotarske, sudbene, školske i druge arde preporuča

ANTUN JERETIĆ u Gorici

Semanička ulica 3.

Vlastita knjigovežnica i zavod za crtanje knjiga

Zaliha lampijena u narodnih bojama po umjerenoj cijeni.

Premizima i izvršuje sve parne brze i točne, te šalje nepoznatim proti poziciji, občinskim uredom itd. pak se popratnicom.

Sve potreboće za učionice, kavne pisacne i risanke, koje izrađuju iz dobrega papa, prodaje uz umjerene cijene.

Na zahtijevanje izrađuje svećice i sa hrvatskim napisem.

Preporuča se toplo rodoljubnom občinstvu

Sve strojeve za poljodielstvo i vinogradarstvo

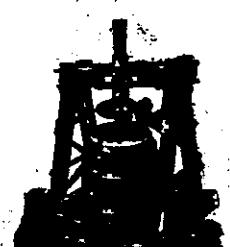
Cijene iznova znjene.

Preša za grčidje, diferencialni sustav

Ovaj sustav preša ima najveću tiskajuću moć od svih drugih, no kojih može biti preša.

Preša za masline, hidromatičke prese, štrcaljke preti posušne speri, Vermorelov sustav;

ove moje štrcaljke su poznate kao najbolje i najsigurnije: automatske štrcaljke: maslinice sa spravom za maliči jagode, prese za sieno, trave itd. tvori u najboljem proizvodu

Ig. Heller, Beč
II/21 Pražarstvace 48.

Cijene i svjedočbe gratis! — Čuvati se kon-
tracijama! — Traže se zastupnici!

Preporuča večernjemu zrcenstvu, crkvenim upravam, te slavnom občinstvu prave

preporuča večernjemu zrcenstvu, crkvenim upravam, te slavnom občinstvu prave

pčelno-vošćene svjeće

Kilegram po for. 2-45.

Da su ove svjeće, koje nose protokolirani tvornički znak, nepekare, jasno

sa svotom od 1000 kruna.

Svečije slabije vrati za pogrebe i poslaju razvjetu crkava dobivaju se po vrlo

nizkoj cijeni.

Predsjednik takodjer temjan za orkvei

Lacrma načinjena obitni

Grana.

Robu šalje na sve strane austro-ugarske monarhije prosti od poštarine.

Tiskara Delče